

Mottagare: [kn.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:kn.remissvar@regeringskansliet.se)

Kopia: [osman.djibril@regeringskansliet.se](mailto:osman.djibril@regeringskansliet.se)

Er ref: KN2024/02514

2025-04-11

## Remissvar SOU 2024:89 Vindkraft i havet

---

Svensk Vindkraftförening svarar härmed på remissen om SOU 2024:89 Vindkraft i havet. Föreningen som organiserar Sveriges vindkraftsproducenter bildades 1986 och har cirka 600 medlemmar. Synpunkterna som redovisas nedan har utarbetats i nära samverkan med vår systerorganisation Svensk Vindenergi.

### Övergripande

Vi delar utredningens huvudsakliga slutsatser att:

- Utbyggnaden av havsbaserad vindkraft i Sverige på sikt kommer att gagnas av ett auktionssystem där prövningsförfarandet är betydligt mer förutsägbart jämfört med den ordning som råder idag. Men det system som föreslås bedömer vi kommer att ta betydligt längre tid att få på plats än vad som antas i utredningen. Av detta skäl är det av yttersta vikt att de åtgärder som utredningen framhåller som nödvändiga från statens sida för att realisera befintliga projekt snarast igångsätts.
- Det är endast de idag befintliga projekten som kan realiseras för att vara i drift i under 2030-talet. Detta förutsätter i sin tur dels att de projekt som idag är i prövningsprocess ges tillstånd i närtid och dels att staten genom riskavlyft i en eller annan form tillser att projekten har rimliga finansieringsförutsättningar.

Våra synpunkter i detta yttrande berör i huvudsak frågor kopplade till de befintliga projekten. Detta då vår bedömning är att mycket arbete återstår vad gäller utformningen av ett framtida auktionssystem och att det därför inte är meningsfullt för oss att komma med detaljerade synpunkter på förslaget. Vi kan dock konstatera att systemet så som det beskrivs har en bra grundstruktur och vår bedömning är att förslaget har förutsättningar att färdigutvecklas till en ändamålsenlig prövningsordning. Arbetet med att färdigställa utredarens förslag kommer i huvudsak att åvila den myndighet som utses till auktionsmyndighet. Vi bedömer arbetet som omfattande och därför troligen kommer att kräva betydligt mer tid än vad utredaren antagit. Det viktiga i nuläget är därför att regeringen snarast utser myndigheten i fråga och att denna får komma igång, inte minst med rekrytering av de personella resurser som kommer att krävas.

Men än viktigare är att de befintliga projektens stora värden tillvaratas och ges förutsättningar att realiseras på så sätt som utredningen framhåller, dvs dels genom att pågående tillståndsprocesser fortgår utan avbrott och dels genom att regeringen vidtar de åtgärder som erfordras för att projekten ska kunna finansieras. Allt syftande till att i tid få en till efterfrågan relevant volym ny elkraft etablerad och driftsatt.

I dagsläget finns fyra tillståndsgivna havsbaserade projekt med miljötillstånd i Sveriges vatten. Därtill pågår projektering av havsbaserad vindkraft i samtliga av Sveriges havsområden, varav 15 befintliga projekt motsvarande 27 000 MW i tillståndsfas. Projekten svarar kapacitetsmässigt med bred marginal till vad som kan förväntas krävas i form av tillkommande ny elproduktion inom de närmaste 10-15 åren. Projekten inrymmer sammantaget mycket stora värden, dels i form av direkt nedlagda kostnader för omfattande inventeringar och utredningar, men även stora tidsmässiga värden. Projekten har i många fall en hög mognadsgrad och kan realiseras på relativt kort tid. För att dessa värden inte ska gå till spillo uppmanar vi regeringen att snarast tillsätta de resurser som krävs för att genomföra vad som framförs i det följande. Det finns annars en överhängande risk för att övergången till ett auktionssystem skapar osäkerhet under en övergångsfas, genomförda inventeringar och undersökningar åldras och bedöms inaktuella varmed värden blir föröddas och potentiella investerare förtroende för den svenska marknaden och dess spelregler går förlorat. Sverige har då mist mycket av den kompetens som arbetats upp inom branschen, och som tar tid att återuppbygga.

### **Svensk vindkraftförening uppmanar regeringen att**

- Fastställa aktuell ambitionsnivå avseende kapacitet och tidplan både för befintliga projekt och för auktionssystemet, således att företag och myndigheter har bedömningsgrunder för fortsatta arbetsinsatser avseende tillståndsgivna projekt och projekt som tillståndsprövas.
- Tillsätt utredning om hur statlig riskdelning och prissäkring för havsbaserad vindkraft bäst utformas, både för tillståndsgivna projekt, projekt i tillståndsfas och för projekt i ett kommande auktionssystem.
- Ge Svenska kraftnät i uppdrag att ansluta tillståndsgivna projekt så att anslutningsrisken inte kvarstår i senare del av projekten. Anslutningsrisken omfattar även tillstånd för sjökabeln som behöver ges av regeringen. Detta behöver bli tydligt för tillståndsgivna projekt, projekt i tillståndsfas och för projekt i ett kommande auktionssystem.
- Ge Försvarsmakten i uppdrag att tillsammans med Energimyndigheten ta fram underlag för samexistenslösningar mellan elproduktion och försvar. Om havsplanerna i sin nuvarande utformning ska ligga till grund för utpekande av områden behöver Försvarsmakten även få ett tydligt uppdrag att möjliggöra havsbaserad vindkraft i samverkan med den som vinner koncessionen, så att inte ett utpekat projekt stoppas av försvarsskäl i den efterföljande tillståndsprocessen.

### **Synpunkter avseende befintliga projekt**

- Det är bara de projekt som redan fått tillstånd och projekt i tillståndsprövning som har potential att leverera el under 2030-talet. Därför behöver det fortsatt vara prioriterat att fokusera på att få befintliga projekt byggda och driftsatta. Utredningen konstaterar att det är osäkert när och i vilken utsträckning ett auktionssystem kan

komma på plats. Även om regeringen fattar beslut om att införa ett auktionssystem i Sverige och pekar ut en auktionsmyndighet vid halvårsskiftet 2025 som utredningen föreslår är vår bedömning att den första havsvindparken i auktionssystemet först kommer att kunna tas i drift någon gång efter 2040.

- Vi instämmer med utredningens bedömning att det som kommer att leda till utbyggnad inom överskådlig framtid är tillstånd till ett urval av befintliga projekt i kombination med statlig riskdelning genom prissäkring eller liknande. Det behöver därför skyndsamt införas.
- Det pågår redan projektering i de områden som på kommersiella grunder bedömts vara de mest lämpliga. Att tillvarata tillståndsgivna och tillståndssökande projekt är ett långt mer effektivt utnyttjande av nedlagda resurser än att avslå alla och börja om från början. Detta särskilt med tanke på beslutet från regeringen i november 2024 om att avslå samtliga ansökningar i Östersjön.
- Svensk Vindkraftförening stödjer utredningens förslag om att nu gällande regler i huvudsak föreslås fortsätta tillämpas för befintliga, ännu inte tillståndsgivna, projekt. Det som föreslås av utredningen är att befintliga projekt ska behandlas enligt nuvarande system med enbart små regelförenklingar som inte löser problemen, även om de skapar vissa förbättringar. Att vi ändå stödjer förslaget beror på att vi inte ser några alternativ just nu som inte skulle riskera fördröjningar och ökade risker för befintliga projekt.
- Svensk Vindkraftförening instämmer med utredningen i att fyra av fem problem med dagens ordning går att hantera inom ramen för befintliga regler. Men så länge det är otydligt vad som är ett "urval av lämpliga projekt" kvarstår problemen, och de kommer att finnas kvar i auktionssystemet. En tydlig politisk ambitionsnivå och mål för utbyggnaden, samt transparenta kriterier för hur detta urval görs är därför helt centralt, men det har legat utanför utredningens uppdrag. Det finns en risk att kriterier kring enbart "investerarbarhet" träffar fel och blir ett trubbigt mått för att gallra ut lämpliga projekt. Det är i sådana fall bättre att utgå från havsplanerna och ta hänsyn till eventuella systemnyttor som de havsbaserade parkerna kan bidra med. Investerarbarheten kan hanteras naturligt i auktioner som omfattar prissäkringsmekanismer.

### **Synpunkter avseende auktionssystemet**

- Auktionssystemet är inte beskrivet i detalj men väl den övergripande strukturen. Många viktiga och helt centrala frågor kräver både utredning och avvägningar för att kunna besvaras. Det är därför angeläget att regeringen skyndsamt utser vilken myndighet som är mest lämpad att ta sig an alla de uppgifter som auktionsmyndigheten har att hantera, såväl vad gäller urvalet av de områden som föreslås att utpekas som de ekonomiska villkor som ska råda vid det efterföljande auktionsförfarandet.
- Sveriges elmarknad präglas idag av en prövningsorienterad ordning. Skiftet från ett prövningsbaserat system till ett anvisningssystem behöver konsekvensanalysernas i förhållande till övriga elmarknaden i ett helhetsgrepp. Om möjligheten till att

ansöka om tillstånd i befintligt system ska upphöra den 1 juli 2026 enligt utredningens förslag behöver det vara tydligt både att ett auktionssystem kommer att komma på plats samt hur det ska fungera och vilka kriterier som ska gälla. Det behöver även klargöras hur systemet för projekt som sökt tillstånd innan juli 2026 ska fungera parallellt med ett auktionssystem. Så länge dessa klarläggande inte är på plats bör sista datum för ansökan flyttas fram. Detta måste rimligen vara en av de första frågorna för den utsedda myndigheten att tidsmässigt bedöma.

- Som nämns tidigare är det absolut nödvändigt att tillräckliga personella resurser tillsätts för det digra arbetet med att färdigställa det nya anvisnings- och auktionssystemet för att undvika en orimlig tidsutdräkt. Till myndigheten bör under arbetet med såväl utpekande av områden som med auktionsdesignen vindkraftsutvecklare knytas, för att säkerställa att auktionerna kommer att vara möjliga att delta i och leda till den utbyggnad som auktionerna syftar till.
- På sikt skulle ett auktionssystem för exklusiv rätt att bygga på en plats kunna spela en roll. Men det auktionssystem som föreslås löser inte alla de utmaningar utredningen var satt att lösa, vilket också påpekas i betänkandet. Med förslagen löses inte samexistensfrågor i och med utpekandet utan detta måste hanteras i särskild ordning, framför allt gäller detta samexistensen med Försvarsmakten.

Per Olofsson, Ordförande Svensk Vindkraftförening,

Andreas Wickman, Vice Ordförande Svensk Vindkraftförening